

A szótárkritika „(kézi)szótárak ismertetése, elemzése” jelentésben már meghonosodott nálunk, s ez a jelentés már bővül a „szótártörténet” és a „szótárelmélet” elemeivel is. Nagyon hasznos volna, ha mind hazai, mind külföldi kulturális szótárak jól meghatározott szempontok szerinti egybevető vizsgálatával továbblépnénk abba az interdiszciplináris irányba, amely felé Ádám Péter szótára is mutat.

Pálffy Miklós

Faluba Kálmán, Morvay Károly és Szijj Ildikó
Spanyol–magyar kisszótár
Pequeño diccionario
español–húngaro

Akadémiai Kiadó: Budapest, 2004.
 640 p.

Hazai kiadású spanyol szótárakban sajnos sosem bővelkedett a honi könyvpiac, hosszú évekig csupán az ötvenes, illetve hatvanas években készült kis- és középszótár újabb kiadásaival találkozhattunk. Az utóbbi években azonban az Akadémiai Kiadó több kiadványának köszönhetően enyhülni kezdett a szótárhánying: 1992-ben jelent meg Drogoman György *Spanyol–magyar kéziszótára*; 2002-ben a Faluba Kálmán és Zavaleta Julio által átdolgozott, Gáldi féle *Magyar–spanyol kissezótár*; legutóbb pedig, 2004-ben, Faluba Kálmán, Morvay Károly és Szijj Ildikó *Spanyol–magyar kissezótára*.

Hogy mennyire időszerű volt e szótár megjelenése, szó szerint idézném a szerkesztőket: „Spanyol–magyar szótárunk régóta érzékelhető hiányt pótol, hiszen hasonló jellegű munka több mint negyven éve jelent meg, és ez alatt a bő négy évtized alatt a szókincs, követve a társadalom, a gazdaság, a tudomány és a technika újdonságait, jelentősen megváltozott.”

A szótár tagadhatatlan erénye, hogy a címszóállomány valóban a mai nyelvállapotot tükrözi, hisz bevallott szándéka, hogy „nagy

hangsúlyt fektet az új lexikális elemek megadására.”

Néhány példa a modern társadalmi, gazdasági, műszaki–technikai fejlődést tükröző szavakra: *eurodiputado*, *-da* (= képviselő az Európai Parlamentben, euroképviselő), *UE* (= EU, Európai Unió), *urbanismo* (= városrendezés, várostervezés, urbanisztika), *cli-quear* (= rákattint), *disquete* (= mágneslemez, flopi, diszk). Szép számban szerepelnek a fontosabb szakterületek szakszavai és -kifejezései, a nemzetközi szavak, valamint rövidítések, betű- és mozaikszavak is. A két utóbbi csoport esetében dicsérendő és hasznos, hogy a szócikkben a szó kiejtése is szerepel, spanyol helyesírás szerinti átírásban, mivel a spanyolok az eredetitől igencsak eltérően ejtik őket:

best-seller [kiejtés: *bés-séler*] *h* siker-könyv, bestseller

catchup [kiejtés: *cáchup/quéchup*] *h* kecsöp/kecsap

FM [kiejtés: *éfe-éme*] *n* röv [frecuencia modulada] **1.** URH (ultrarövidhullám) **2.** ultrarövidhullámú adás

A címszóállomány a legkülönbözőbb stílusrétegeket öleli fel. Találunk tréfás (**san-seacabó** = punktum!, és kész!), pejoratív (**maruja** = konyhatünder), durva (**gilipollas** = seggfej), bizalmas (**marranada** = 1. mosok, piszok 2. disznóság, malacság, szemétség) szavakat, kifejezéseket.

A szócikkek tagolása logikus és árnyalt, az egyes jelentések pontosan elkülöníthetők egymástól. A jelentések pontosítása érdekében megfelelő irányítószavakat, illetve többszavas magyarázatokat találunk. A homoním szavak külön szócikket alkotnak, amelyeket felső indexszám különböztet meg:

cantar¹ **I.** 1. (el)énekel, dalol **2.** kikiált, bejelent **3.** bemond [kártyában] **4.** biz el-áru, (be)vall, (be)köp; **hacer*** ~ szóra bír **5.** ~le las (**cuatro**) verdades v. ~le las **cuarenta** v. **cantárselas** (**claras**) (*a*) (*i*) jól beolvas (*vkinek*) (*ii*) megmondja a magáét

(*vkinek*) **II. biz** búzlik, szaglik; ~**le los pies** (*a*) bűdös a lába (*vkinek*)
cantar² **h 1.** ének; ~**de gesta** hősi ének, eposz; **Cantar de los ~es vall** Énekek éneke **2. eso es otro** ~ ez egészen más (dolog), az már más (kérdés)

Már ebből a két szócikkből is kitűnik, hogy a terjedelmi korlátok ellenére – hisz kisszótárról van szó – bőséges a példaanyag és a szerkesztők bőkezűen bálnak a frazeologizmusokkal is. A címszóként szereplő tulajdonnevek esetében feltüntetik a hozzájuk kapcsolódó szólásokat, szójátékokat, közmondásokat (itt megkérdőjelezhető, hogy miért lehet önmagában címszó olyan tulajdonnév, mint a *María*, az *Ana* vagy a *Montenegro*, ha a magyar megfelelő ugyanaz, vagy hasonló és nem kapcsolódik hozzá semmiféle szólás, kifejezés):

Martín h 1. Márton **2. San** ~ disznóölés ideje [*november 11. táján*]; **le llegar a su San** ~ **v. a cada cerdo/cochino le llega su San** ~ (i) majd megkapja, amit érdemel (ii) [*fenyegetésként*] jön még kutyára dér!

Guatemala földr Guatemala; **salir* de ~ y entrar en Guatepeor** cseberből vederbe kerül

A vonzati struktúrákat mindkét nyelven pontosan feltüntetik, nézzük példaként az *enseñar* szócikket:

enseñar 1. (*a*) (meg)tanít, oktat (*vmire*); ~ **a escribir** írni/írásra tanít **2.** (meg)mutat; ~ **la lengua** (*a*) nyelvet ölt (*vkire*); **¡ya te enseñaré yo!** majd én megtanítalak!, majd én megmutatom neked!

A nyelvtani információk világosak: megfelelő módon jelzik a főnevek nemét, a melléknevek alakját és mindig felhívják a figyelmet a rendhagyó vagy szokatlan névszói többes számra és azt is jelzik, ha ugyanaz a forma egyes és többes számban egyaránt

használatos: **sí h** (*t sz síes*) igen; **club h** (*t sz clubs/clubes*) klub; **abrelatas h** (*t sz is*) konzervnyitó.

A rendhagyó ragozású igéket csillaggal mindig megjelölik és nagyon hasznos a függelékben szereplő rövid összefoglaló a spanyol igeragozásról, valamint a szótárban szereplő rendhagyó igék felsorolása a ragozásukra vonatkozó információkkal.

Végezetül ismét idézném a szótárkészítők szavait, mert azokkal teljes mértékben egyetértek: „Bízunk benne, hogy szótárunk jó szolgálatot tesz mindazoknak, akik meg akarnak ismerkedni a világ egyik legfontosabb nyelvével, a hazánkban is egyre inkább tanult és megbecsült spanyollal.”

Úgy legyen!

Rentería Anna-Mária

Olaszy Kamilla

Wortfamilien/Szócsaládok (A-J)

OLKA: Budapest, 2003. 338 p.

Wortfamilien/Szócsaládok (K-Z)

OLKA: Budapest, 2004. 367 p.

Olaszy Kamilla gazdag munkásságával a nyelvtanulót, a nyelvvizsgázót segíti. Könyvei a nyelvtanár számára is hasznos fogódzót nyújtanak. Nemcsak korszerű szóanyaggal, autentikus szövegekkel dolgozik, hanem könyvei gyakorlatorientáltak, gyakorló feladatok sorát tartalmazzák megoldó kulcsokkal.

Ezúttal szótáríróként mutatkozik be *Wortfamilien* című könyvével, amely kiválóan használható a germanista képzésben, de jelentős segítséget nyújt a német nyelvet közép- és felsőfokú szinten elsajátítani vágyók számára is. Így Olaszy Kamilla könyvét szótárként/rendhagyó szótárként, segédkönyvként/tankönyvként definiálhatjuk. Bázisnyelve a német, célnyelve a magyar.

Az egyes szócikkekhez tartozó példamondatok gazdag tárházát jeleníti meg a szótár. Autentikus példamondatai révén a könyv a